

Székely Kinga Réka

Adventi üzenet a származás árnyékában¹

„Jézus Krisztusnak, a Dávid fiának, az Ábrahám fiának nemzetségekönyve. Ábrahám fia volt Izsák, Izsáké Jákób, Jákób fiai pedig Júda és testvérei... Összesen tehát Ábrahámtól Dávidig 14 nemzedék, Dávidtól a babilóni fogságba vitelig is 14 nemzedék, a babilóni fogságba viteltől Krisztusig szintén 14 nemzedék. (Mt 1,1–2.17)

Kedves testvéreim!

Advent második vasárnapján egy olyan bibliai részt olvastam fel, amit huszonöt éves lelkészi szolgálatom során sohasem. Máté evangéliuma első fejezetének első tizenhat verse ugyanis egy névsor, héber nevek névsora. Úgymond nem nyújt semmi evangéliumi üzenetet, csak nevek és nevek. Sokszor gondolkoztam azon, mi oka volt a bibliai kánon alkotóinak, hogy a rengeteg fennmaradt szent irat közül pont ezt és pont ide tegyék? Azonkívül, hogy kicsinek érzi magát az ember, amikor böngész, mert alig tudja kisilabizálni, azonkívül, hogy tudományos hangzása van, csupa idegen név. Úgy látszik, kellett nekem huszonöt év, hogy vidéki istenfélő magányomban ráébredjek ennek a bibliai résznek az értelmére. Két fontos üzenetet vélek kiolvasni ebből az evangéliumi részből. Egyrészt azt, hogy az ember helyesen kell viszonyuljon származásához, mert önmaga és általában az élet megértéséhez fontos tisztában lenni azokkal a nemzedékekkel, akikből vétettünk. Másrészt ez a bibliai rész (is) besorolódik azon bibliai részek közé, amit mi, unitáriusok úgy nevezünk, hogy az egyistenhit bizonyosságai a Bibliában, Jézus emberi voltának igazolása.

Mi értelme van ugyanis felsorolni háromszor tizennégy nemzedék apját, ha Jézust Istennek hisszük? Mit számít, hogy ki az apja, nagyapja, ük-, szépapja és így tovább annak, akit istenként tisztel az ember? Tudom, itt tovább lehetne bonnyolítani a teológiai vitát, mert egyes keresztény felekezetek teljes embernek és teljes istennek hirdetik Jézust, hozzátéve azt is, hogy Jézus a szentháromság má-

¹ Elhangzott 2020. december 6-án, advent második vasárnapján Homoródszentpéteren.

sodik tagja. Ez az evangéliumi rész engem megerősít abban, amit az unitárius hitvallásunk megfogalmaz: hiszek Jézusban, Isten legjobb fiában, a mi igaz tanítómesterünkben. Hiszek az ember Jézusban, a prófétában és megváltóban, akit pont azért érdemes és reményteljes követni, mert ő is, mint minden egyes ember, Istennek gyermeke volt. Van remény arra, hogy megéljük a szeretet evangéliumát, ha követjük Jézus életpéldáját és tanításait.

Az unitárius Jézus-követés fölötti örömöm azonban nem akadályoz meg engem abban, hogy együtt töltsöm az adventi várakozás napjait olyan keresztyényekkel, akik Jézus imádását hirdetik. Kedvükért, emberségből, ki tudom mondani a híres latin köszöntést – *laudetur Jesus Christus*, vagyis dicsértessék a Jézus Krisztus – még akkor is, ha ez a köszöntés a nagy ellenreformátorok, a jezsuiták szájhagyományából erősödött meg. Attól vagyok erdélyi unitárius, hogy meg tudom ezt tenni. Meggyőződésből teszem, mert hiszek abban, hogy sok út vezet a Mindenhatóhoz, és az isteni szeretet sok különböző vallomást képes magához ölelni. Ha nagyon megerőltetem magam, még az újkeresztény hívők karácsonytagadását is el tudom tűrni, bár bevallom, ez nagyon megerőltető lelki tusa számomra. Ebben az időszakban, amikor tiltva van a házról házra járás, legújabban e-mailen és Messengeren kapom a meghívókat a soron következő jehovista telekonferenciára. Mellékelve egy *Őrtorony* is érkezik. Én tényleg hiszem, hogy a keresztyének minden felekezete a Bibliából ki tudja olvasni sarkalatos tanainak bizonyítékát, csak annyi vágyam és kérésem van, hogy engedjük meg egymásnak, hogy mindenki a maga hite szerint hirdesse az evangéliumot. Nem utolsósorban meggyőződésünk erőssége ne legyen az egymás iránti gyűlölet forrása.

Most térjünk vissza a származás, az eredet problémaköréhez. Igen, ez egy probléma is tud lenni, ha helytelenül viszonyulunk hozzá. Beleütközünk a magasabb rendű és alacsonyabb rendű kategorizálásba. Az emberi történelemnek vérrrel áztatott évezredek tárulnak fel szemeink előtt. Mennyi fájdalom született abból, hogy az emberek rosszul viszonyultak a származáshoz?!

Az európai történelem vértől csöpög már a Római Birodalom terjeszkedése óta, mert terjeszkedésük gazdasági zsákmányvágyát összefonták a származás felsőbbrendűségének hitével. Mindenkit, akit leigáztak, barbárnak neveztek, s ezzel feljogosítva érezték magukat arra, hogy ők hozzák a törvényt.

A mai Anglia területén, a mai London területén a Jézus utáni 7. évtizedben, amikor az örült Néró volt a római császár, a római légiók zsarolták az ott élő népet, a különböző kelta törzseket. Nemcsak zsákmányt és rabszolgát gyűjtöttek, hanem meggyalázták az egyik kelta király özvegyét és két lányát. Az özvegy, Boudica királynő felkelést szervezett a rómaiak ellen, és hatalmas sikerre vitte a

rómaiak elleni támadást, felégette az egész akkori várost. Nyilván a nyugat-római birodalom bukásáig, a Jézus utáni 5. századig (476) még számtalanszor végigrabolták és erőszakolták a római légiók Nyugat-Európát. Nem hallgatjuk el az úgynevezett társadalmi fejlettséget sem, amit meghonosítottak az idegen területeken, utakat építettek, adminisztrációt vezettek be, adót szedtek, stb., de emberileg mélyen alácsúsztak. Nem csoda, hogy a jézusi evangélium, az emberi méltóság evangéliuma villámgyorsan terjedt a birodalomban. Az ember ugyanis születésétől fogva érzi, hogy minden más emberrel a lelke mélyén testvér, akkor is, ha az egyik kihasználja a másikat.

A szeresd felebarátodat, mint magadat keresztény tanítás futótűzként terjedt a Római Birodalomban, és meghódította az emberek szívét. Számtalan keresztény történet szól arról, hogy a magas tisztségben lévő kezét tudott nyújtani a szolgának, és testvérnek tudta nevezni őt, átlépve a származás feletti gőgön. De annyi évszázad múltán is az ember hajlamos arra, hogy a származást többre tartsa az ember értékénél. Vegyük csak az egyik leghíresebb magyar író, Gulácsy Irén *Förgeteg* című regényét. Amit megfogalmaz a *Förgeteg*-ben, csodálatosan tükrözi azt a beteges emberi hajlandóságot, ami abban nyilvánul meg, hogy társkeresésünkben és mindenféle közösségi hálónk kiépítésében hajlamosak vagyunk a nálunk gazdagabbak és erősebbek felé irányulni. A regénybeli fiatal lány, Erzsébet csakis az arisztokratának, Zamonszkyknak tartogatja magát, még akkor is, ha világosan látja, hogy az őt nem szereti. Csak használja, csak szórakozik vele. A regény végén az író keserűen fogalmazza meg, hogy mennyire gyarló, elvakult az ember. A szegényebbeket kerülni akarja, a gazdagokhoz, erősekhez oda akar simulni.

Adventi őszinteségünkben mi magunk is be kell ismerjünk, hogy ezek a hajlamok bennünk is élnek. Lenézzük a tudatlan embereket, iszonyodunk a szegényektől, egyáltalán: szeretjük okolni a szegény embert a szegénységéért. Azonban, ha méltányosabban tudnánk ítélni, akkor be kellene lássuk, hogy a jobb életkörülmények méltányosabb életet eredményeznek. Igaz az is, hogy bizonyos esetekben a jobb életkörülmény csak a fizikai, anyagi valóságban nyilvánul meg, elmarad a lelki-érzelmi jó életkörülmény, és akkor ugyanazt a rossz eredményt látjuk. Jó anyagi helyzetből érkező emberek alulteljesítenek, képtelenek az önfenntartásra és arra, hogy hozzájáruljanak a közjó erősítéséhez.

Te hogyan viszonyulsz a származásodhoz? Egyáltalán tudod-e, hogy milyen nemzedékekből származol? Milyen örökséget, milyen terhet és milyen kincset hagytak rád?

Egy nyáron, amikor még lehetett ottalvós táborokat szervezni, szerveztünk egy családos tábort Csehétfalván. Az egyik délutánt azzal töltöttük, hogy meg-

próbáltuk felrajzolni, felírni a családfánkat egy hatalmas kartonlapra. Sokan szembesültünk azzal, hogy legfeljebb a dédszüleinkig tudunk visszamenni. Hol van ettől a teljesítménytől a Máté evangéliumában leírt háromszor tizennégy nemzedék? Ha mi is ismernénk felmenőink tizennégy nemzedékét, akkor legalább Attiláig, a hun vezérig tudnánk visszavezetni származásunkat!

De ami tanulságos és megnyugtató volt számomra ebben a családfa-felrajzolásban, az az volt, hogy minden családban voltak és vannak domináns személyiségek és olyanok is, akik árnyékként élték életüket. És minden családban voltak jó és rossz időszakok, örömmel és bánattal, gyásszal, döbbenettel teljes évtizedek. Minden családban vannak és voltak fekete bárányok, gondforrások, akik életvitelükkel szembementek minden családi normával.

Ha egy szép hasonlattal akarunk élni, ami a családot és a származást illeti, gondoljunk az emberi éneklésre. A reformáció egyik ajándéka az volt, hogy a híveket engedték énekelni. Nemcsak a lelkész és az énekevezér, nemcsak a templomi kórusok, hanem az egyszerű híveknek is meg lett engedve, hogy énekeljenek a templomban. Az ószövetségi zsoltárokat lefordították a nemzeti nyelvekre, és népi, nemzeti dallamokra énekeltek azokat. Zengtek a templomok az akkori énekléstől. De hogy ne csak a reformációt dicsőítsük, említsük meg azt is, hogy a római katolikus egyházban is abban az időben nagy harc folyt a templomi éneklést illetően. A tridentumi zsinat egyik témája az volt ugyanis, hogy szabad-e polifonikusan énekelni, kiadhat-e az ember különböző hangszínt és hangmagasságot a száján a templomban, vagy csak fegyelmezetten szabad énekelnie. Dicséretükre váljék, hogy a polifónia mellett döntöttek, többek között egy híres római templomi zeneszerző, Da Palestrina kérésére.

Többszólamú éneklés a családi élet, a nemzedékek élete, állandóan változó hangterjedelem, hangszín, hangmagasság és -mélység, belevegyül egy-egy diszszonáns hang, kirikácsol valaki az életéből, belerikácsol a harmonikus családi éneklésbe. Lényeg, hogy érezzük, egy helyre tartozunk, és mindnyájunk feladata keresni az összhangot. Van, akinek pont az a küldetése, hogy a legkirívóbb hangokat adja ki annak érdekében, hogy a többiek ráébredjenek, mennyire unalmasan énekelnek vagy mennyire nehéz dallamot fűjnek.

Adja az Isten, hogy legyen mindnyájunknak lehetőségünk ebben az adventben megvizsgálni életünket, származásunkat, a családunkhoz való viszonyunkat. Lássuk be tévedéseinket, azt is, ha túl fölényesek voltunk a származásunkat illetően, azt is, ha disznók elé dobtuk az igazgyöngyöt, ha semmibe vettük azt a családi örökséget, ami csakis a miénk.

Legyen erőnk megérteni a karácsonyi üzenetet azt, hogy Isten azért küldte Jézust a világnak, hogy megtanítsa a létezés iránti szeretetre. Ámen.